

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa,

Adam Bodnar

VII.7033.56.2019.AMB

**Pan
Jarosław Gowin
Wiceprezes Rady Ministrów,
Minister Nauki
i Szkolnictwa Wyższego
ul. Wspólna 1/3
00-529 Warszawa**

Do Rzecznika Praw Obywatelskich wpłynęła skarga profesorów Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie dotycząca wprowadzenia wymogu lustracji osób wchodzących w skład rad dyscyplin naukowych, tj. gremiów eksperckich decydujących o istotnych kwestiach mających znaczenie dla rozwoju danej dyscypliny i konsekwencji, jakie ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2020 r. poz. 85; dalej jako: p.s.w.n.) wiąże z faktem pracy w organach bezpieczeństwa państwa w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r.

Zgodnie z art. 4 pkt 18 ustawy z dnia 18 października 2006 r. *o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów* (Dz. U. z 2019 r. poz. 430 ze zm.), osobami pełniącymi funkcje publiczne, które w myśl tejże ustawy mają obowiązek złożenia oświadczenia lustracyjnego, są m.in. osoby będące członkami organu w rozumieniu art. 17 ust. 2 p.s.w.n. Zgodnie z art. 17 ust. 2 p.s.w.n. statut uczelni może przewidywać również inne, niż wymienione w art. 17 ust. 1 p.s.w.n.¹ organy uczelni. Takimi organami, które w myśl art. 178 ust. 1 pkt 1

¹ W myśl art. 17 ust. 1 p.s.w.n. organami uczelni publicznej są rada uczelni, rektor i senat, a w przypadku uczelni niepublicznej – rektor i senat.

w zw. z art. 28 ust. 4 i ust. 1 pkt 4 p.s.w.n. są uprawnione do nadawania stopni naukowych bądź stopni w zakresie sztuki, są rady dyscyplin. Skarżący podnoszą, że kwestia składu i zasad powoływania członków rad dyscyplin nie jest regulowana przez uczelnie jednolicie. Część uczelni przyjęła rozwiązanie, zgodnie z którym jedynie reprezentacja samodzielnych pracowników naukowych będzie wchodziła w skład rady dyscypliny, inne zaś przyjęły, że w skład tego organu wchodzić będą wszyscy samodzielni pracownicy naukowci. W tym drugim przypadku, obowiązek złożenia oświadczenia lustracyjnego spoczywa więc na wszystkich samodzielnych pracownikach naukowych, bez względu na to, czy wyrazili oni wolę pełnienia funkcji organu uczelni.

Skarżący chcą brać udział w pracach rad doskonałości, jednocześnie nie chcą jednak poddać się lustracji, argumentując m.in., że „lustracji poddaje się osoba, która będzie pełniła ważną funkcję kierowniczą i czyni to z wyboru (a także ponosi osobistą odpowiedzialność za swe działania). Rada dyscypliny naukowej jest organem kolegialnym i podejmuje decyzje w drodze głosowania (i co za tym idzie, odpowiedzialność nie jest ściśle personalna, lecz demokratycznie rozproszona)”, a także „[w] odróżnieniu do oświadczeń lustracyjnych z roku 2006, gdzie ustawowej sankcji podlegała prawdziwość deklaracji lustrowanego, w obecnej wersji represji ustawowej podlega fakt ewentualnej współpracy agenturalnej”.

Zgodnie z informacjami zawartymi w odpowiedzi Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 sierpnia 2019 r. na interpelację nr 32783, kwestia lustracji członków rad dyscyplin naukowych jest znana i była już badana przez Ministerstwo. Zgodnie zaś z przekazanym mi pismem z dnia 26 listopada 2019 r. stanowiskiem Dyrektora Departamentu Szkolnictwa Wyższego MNiSW (znak pisma: DSW.WSP.106.3.2019.1.LJ), wszelkie postulaty zmian w zakresie obowiązku składania oświadczeń lustracyjnych są przez Ministerstwo analizowane, także pod kątem ich ewentualnego wykorzystania w procesie legislacyjnym.

Mając na uwadze powyższe, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. *o Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2018 r., poz. 2179 ze zm.), zwracam się do Pana Premiera z uprzejmą prośbą o przedstawienie stanowiska w sprawie, a także o poinformowanie mnie, czy do Ministerstwa wpływają skargi przedstawicieli środowiska akademickiego dotyczące poruszonego przeze mnie problemu, a jeśli tak, to czy

Pan Premier planuje podjęcie działań legislacyjnych wychodzących naprzeciw formułowanym w tych skargach postulatom.